

Inspeksjonsrapport

Inspeksjonsrapport nummer: 2011.008.I.FMAA

Dato for inspeksjonen: 13.04.11

Informasjon om kontrollert virksomhet

Navn: Findus Norge AS, avd. Grimstad	Virksomhetens org.nr.: 971695706
Adresse: Bergemoveien 42	Virksomhetens telefon/epost: 37 25 83 83 / post@no.findus.com
Kommune/kommunenr.: 0904	Bransjenr. (NACE-kode): 10.390 Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker ellers
Anleggsaktivitet: Næringsmiddelindustri, unntatt fiskeforedling	Anleggsnummer: 0904.0010.01

Tilstede under inspeksjonen

Fra virksomheten: Leif Christian Brodtkorb, Ole Bjerkås	Fra Fylkesmannen: Ildikó Nordensvan, Bjørn Stokke
--	--

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvikene og anmerkningene som ble konstatert under inspeksjonen. Følgende hovedtema ble kontrollert:

- Utslipp til vann
- Avfallshåndtering
- Miljørisikovurdering

Rapportens status

Denne rapporten har status som foreløpig. Dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil i rapporten innen 2 uker etter at rapporten er mottatt, er rapporten å anse som endelig.

Resultater fra inspeksjonen

- Ingen avvik
- Kontrollen avdekket 5 hovedavvik i forhold til regelverket
- Det er gitt 0 anmerkninger

Oppfølging etter kontrollen

- Ingen tilbakemelding
- Vi ber Findus Norge AS, avd. Grimstad om en skriftlig bekreftelse innen 11.06.2011 på at avvikene er rettet.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 2.

Varsel om tvangsmulkt

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt en tilbakemelding innen fristen med bekreftelse på at avvik er rettet, vil Fylkesmannen fatte vedtak om tvangsmulkt, jf. produktkontrollloven § 13/forurensningsloven § 73.

Tvangsmulkten vil starte etter en nærmere fastsatt frist og vil være kr. 15 000,- som engangsbeløp. Kommentarer til varslet sendes til Fylkesmannen innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

Orientering om kontrollgebyr

Virksomheten skal betale gebyr for kontrollen, jf. krav i forskrift av 1. juni 2004 nr 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 39-6.

Ved kontroll i virksomheter med tillatelse skal det betales gebyr etter faste satser basert på virksomhetens risikoklasse. Risikoklasse er fastsatt i tillatelsen. Dersom en virksomhet i henhold til tillatelser gitt før 1. januar 2007 er plassert i en bestemt kontrollklasse skal denne plasseringen gjelde som risikoklasse. Virksomheter som ikke er plassert i risikoklasse betaler gebyr som risikoklasse 4.

Risikoklasse 1	kr	19 700
Risikoklasse 2	kr	14 800
Risikoklasse 3	kr	11 400
Risikoklasse 4	kr	4 400

Dette innebærer at virksomheten, som er plassert i risikoklasse 3, skal betale kr 11 400 i gebyr for den gjennomførte kontrollen. Siden gebyrstørrelsen følger av vedtatt risikoklasse er gebyrstørrelsen ikke et vedtak som kan påklages.

Dokumentunderlag

- Lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Lov av 19. juni 1970 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Forskrift av 1. juni 2004 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift av 1. juni 2004 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift av 6. desember 1996 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse av 17.06.09 gitt Findus Norge AS, avd. Grimstad i medhold av forurensningsloven § 11

Informasjon om regelverket finner du på www.klif.no og www.regelhjelp.no.

Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten jf. offentlighetsloven.

Kopi av endelig rapport sendes også til kommunen.

Definisjoner

Avvik:

Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven og forskrifter hjemlet i disse lovene eller krav og vilkår fastsatt i dispensasjoner.

Anmerkning:

Forhold som miljøvernmyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Avvik

Følgende avvik ble konstatert under Fylkesmannens inspeksjon:

Avvikstype 1: Mål og ansvarsforhold

Avvik fra:

- Internkontrollforskriften § 5 pkt 4 og 5

Grunnlaget for avviket:

1a Virksomheten har ikke fastsatt mål for ytre miljø.

1b Virksomheten har uklare ansvarsforhold for oppfølging av forhold knyttet til ytre miljø.

1c Annet grunnlag for avviket:

Det er fastsatt mål for ytre miljø for hele Findus-konsernet. Vi har fått oversendt kopi av disse. Det er imidlertid ikke fastsatt konkrete skriftlige mål for avdelingen i Grimstad. Internkontrollen skal dokumenteres i den grad det er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse, jf. internkontrollforskriften § 5 andre ledd. Fylkesmannen mener at dette vilkåret ikke er tilstrekkelig oppfylt for Findus Norge AS, avd. Grimstad. Bedriften må inkludere mål for ytre miljø som gjelder det konkrete anlegget i sin internkontroll (se også avvik 5).

Avvikstype 2: Utslippskontrollen er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

- Forurensningsloven § 7
- Internkontrollforskriften § 5 pkt 2, 5 og 7
- Tillatelse etter forurensningsloven § 11 jf 16

Grunnlaget for avviket:

2a Virksomheten har ulovlig utslipp til vann.

2b Virksomheten har ikke utført målinger eller beregninger av utslipp til vann.

2c Virksomheten kan ikke dokumentere at vannrenseinnretninger er riktig dimensjonert i forhold til produksjonsmengde.

2d Utslippsmålingene er ikke representative for produksjons- og driftsforhold ved virksomheten.

2e Utslippsmengdene til vann har overskredet grensene i tillatelsen.

- 2f Utslippsmålinger til vann er ikke gjennomført for komponenter angitt med utslippsgrenser i tillatelsen.
- 2g Vesentlige overløp mangler utstyr som enten registrerer vannmengde eller tidsvarighet for overløp av urensset vann.
- 2h Urenset overløp eller andre unormalt høye utslipp er ikke tatt med i utslippstallene.
- 2i Prøvetaking og analyser av utslipp til vann utføres ikke etter anerkjent standard. Virksomheten kan ikke dokumentere at benyttet metode gir like pålitelige resultater som anerkjent standard.
- 2j Annet grunnlag for avviket:

I henhold til egenkontrollrapporteringen for 2010 har bedriftens utslipp av organisk stoff målt som KOF overskredet utslippstillatelsens vilkår. Alle overskridelsene har blitt rapportert for fem påfølgende produksjonsdøgn i desember. Bedriften har forklart at de ikke kjenner til årsaken til overskridelsene. Med såpass få overskridelser, anser vi at det bør være realistisk å eliminere overskridelser av utslippene til vann i fremtiden. Det bes om at virksomheten forsøker å identifisere bakgrunnen for overskridelsene i den aktuelle perioden. Vi vil komme tilbake til dette momentet i tilbakemeldingen på bedriftens egenkontrollrapportering.

Avvikstype 3: Drift av renseinnretninger og -anlegg er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

- Forurensningsloven § 7
- Internkontrollforskriften § 5 pkt 2, 5 og 7
- Hvis aktuelt: Tillatelse etter forurensningsloven § 11 jf 16

Grunnlaget for avviket:

- 3a Opplæring av driftsoperatører er ikke gjennomført eller systematisert.
- 3b De styrende driftsparametere i renseprosessene er ikke skriftlig dokumentert.
- 3c Overvåkings- og alarmsystemer er utilstrekkelige til å sikre kontinuerlig god drift.
- 3d Virksomheten har ikke system for inspeksjon og vedlikehold av renseinnretninger.
- 3e Kalibrering/kontroll av viktig utstyr er ikke dokumentert (pH-elektroder, vannmengdemåler, utstyr for dosering av fellingskjemikalier, syre/lut og polymer).
- 3f Virksomheten har mangelfulle rutiner for å rette opp og forebygge utilsiktede utslipp til vann på bakgrunn av målinger eller annen kjennskap til utslippet.
- 3g Annet grunnlag for avviket:

Avvikstype 4: Avfallshåndteringen er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

- Forurensningsloven §§ 7, 29 og 32
- Avfallsforskriften §§ 11-4 siste ledd, 11-5, 11-8 og 11-12 (farlig avfall)
- Avfallsforskriften § 9-4 (deponering)

Grunnlaget for avviket:

- 4a Virksomheten har ikke oversikt over sitt farlige avfall.
- 4b Farlig avfall blir ikke levert til godkjent mottak.
- 4c Virksomheten gir ikke tilstrekkelige opplysninger ved deklarerer av farlig avfall.
- 4d Farlig avfall er ikke forsvarlig merket og/eller oppbevart og/eller levert innen fristen på ett år.
- 4e Virksomheten sender biologisk nedbrytbart avfall til mottak som ikke er godkjent for det.
- 4f Våtorganisk avfall mellomlagres ikke tilfredsstillende.
- 4g Virksomheten deponerer biologisk nedbrytbart avfall på eget område uten tillatelse.
- 4h Virksomheten brenner avfall på eget område uten tillatelse.
- 4i Annet grunnlag for avviket:

På tilsynsbesøket fikk vi opplyst at det oppstod noe farlig avfall ved bedriften. Dette ble imidlertid ikke levert årlig. Bedriften har plikt til å levere farlig avfall årlig dersom den totale mengden overstiger 1 kg, jf. avfallsforskriften § 11-8. Det må bekreftes at dette vil bli gjort i fremtiden i tilbakemeldingen fra bedriften. Leveringsplikten må inkluderes i bedriftens internkontroll.

Avvikstype 5: Miljørisikovurderingen er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

- Forurensningsloven § 7
- Internkontrollforskriften § 5 pkt 6, 7 og 8
- Produktkontrollloven § 3a

Grunnlaget for avviket:

- 5a Virksomheten har ikke gjennomført miljørisikovurdering for utslipp til vann.
- 5b Virksomheten har ikke gjennomført miljørisikovurdering for utslipp til kommunalt nett.
- 5c Gjennomført miljørisikovurdering er ikke dokumentert.
- 5d Miljørisikovurderingen omfatter ikke alle tilstander eller uønskede hendelser som er relevant for ytre miljø.
- 5e Virksomheten har ikke laget akseptkriterier som klargjør hva som er akseptabel risiko og hva som krever risikoreducerende tiltak.
- 5f Virksomheten kan ikke dokumentere at den har fulgt opp miljørisikovurderingen med planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.
- 5g Virksomheten har ikke oppdatert miljørisikovurderingen etter at risikoforholdene er endret.
- 5h Virksomheten har ikke vurdert substitusjon av prioriterte stoffer eller stoffer med lignende egenskaper der mindre farlige stoffer er kjent/utprøvd.

- 5i Virksomhetens rutine for miljørisikovurdering er ikke dokumentert eller mangelfull.
- 5j Virksomheten har uklare ansvarsforhold for gjennomføring av intern/ekstern rapportering av resultatene fra utslippskontrollen til vann. Overskridelser av utslippsgrensene i tillatelsen blir ikke rapportert til myndighetene.
- 5k Virksomheten har mangelfulle rutiner for avviksbehandling.
- 5m Annet grunnlag for avviket.

Avløpsvannet fra Findus i Grimstad renses ved Groos renseanlegg. Det er inngått påslippsavtale mellom bedriften og Grimstad kommune. Det er imidlertid ikke gjort noen skriftlig vurdering av hvilke konsekvenser bedriftens utslipp har for driften av kommunens renseanlegg. Renseanlegget har god rensegrad av organisk stoff. Fylkesmannen er likevel kjent med at utslippet fra Findus utgjør en stor andel av den organiske belastningen på renseanlegget, og at anlegget til tider har hatt problemer med å takle tilførselene fra bedriften. Fylkesmannen har på bakgrunn av dette skjerpet vilkårene for utslipp av organisk stoff i ny utslippstillatelse. Findus Norge AS, avd. Grimstad må redegjøre skriftlig for hvilke konsekvenser prosessutslippet kan ha på renseprosessene. I tillegg må det dokumenteres at risikovurderingen er fulgt opp med planer og tiltak for å redusere risiko for uønskede hendelser (som svært høy organisk belastning).

Bedriften har også jevnt over hatt et prosessutslipp med lav pH, noe som også har vært problematisk for kommunens renseanlegg. Det er nå inngått avtale med kommunen om at Findus skal koste kjemikalier som benyttes for å nøytralisere utslippet. Fylkesmannen vil vurdere om dette kan tilsi at vilkåret om at prosessutslippet skal ligge i pH-området 7,0 – 8,5 kan frafalles.

Slik vi forstod det var det ikke gjennomført noen systematisk gjennomgang av virksomhetens kjemikalier med tanke på å vurdere muligheten for å erstatte noen av disse med mer miljøvennlige alternativer (substitusjon). Det må gjennomføres en substitusjonsvurdering, og denne må dokumenteres skriftlig.

Avvikstype 7: Andre avvik

Avvik fra:

Utslippstillatelsens vilkår 8.1 og 11.1

Grunnlaget for avviket:

- 7a Virksomheten har ikke utarbeidet energistyringssystem
- 7b Virksomheten har ikke utarbeidet skriftlig måleprogram for målinger og beregninger.

I henhold til utslippstillatelsen skal det utarbeides et energistyringssystem. På tilsynet fikk vi redegjort for at det løpende ble vurdert hvilke prosesser som var mest energikrevende og hvilke tiltak som kunne settes inn for å minimalisere energiforbruket. Dette burde utgjøre et godt grunnlag for å utarbeide et skriftlig energistyringssystem. Energistyringssystemet skal inngå i bedriftens internkontroll.

Utslippstillatelsen har også vilkår om at et skal utarbeides et måleprogram, som skal inngå i bedriftens internkontroll. Et slikt måleprogram kunne ikke fremvises på tilsynet. Selv om bedriftens egenrapportering viser at bedriften gjennomfører målinger i henhold til vilkårene i utslippstillatelsen, må det finnes et skriftlig program for hvordan dette skal gjennomføres. Dette er bl.a. begrunnet i at det må sikres at målingene gjennomføres på en systematisk og ensartet måte, og at målingene kan gjennomføres ved fravær av nøkkelpersonell. Det må utarbeides skriftlig måleprogram som skal inngå i bedriftens internkontroll.

Anmerkninger

Fylkesmannen har ingen anmerkninger til forhold som ble kontrollert:

Tilbakemelding

På bakgrunn av ovennevnte avvik, bes det om at kopi av revidert internkontroll med måleprogram og miljørisikovurdering for ytre miljø oversendes Fylkesmannen innen 11.06.2011.

Rapportering til Klif.

Virksomhet	Findus Norge AS, avd. Grimstad
Aktivitet/produksjon	Frukt og grønnsaker, bearbeiding. Potetbearbeiding
Antall årsverk	Ca. 45
Årlig avløpsmengde	Ca. 81 000 m ³
Ansett viktigste miljørisiko	Overbelastning av kommunens renseanlegg

	Ja	Nei	Ikke relevant
Mål for reduksjon av avløpsmengde?	X		
Mål for reduksjon av avfallsmengde?		X	
Er fastsettelse av mål og status for måloppnåelse tema på faste møter med ledelsen?	X		
Utslipp til kommunalt nett av prosessvann?		X	
Varsles kommunalt renseanlegg ved unormale utslipp?	X		
Ble kommunens eventuelle krav til påslipp overholdt i 2009-2010?		X	
Har virksomheten:			
- tillatelse etter forurensningsloven § 11?	X		
- tillatelse fra kommunen etter forurensningsforskriften for påslippet til kommunalt nett ?		X	
- påslippsavtale med kommunen?	X		
Har virksomheten:			
- fettavskiller?		X	
- kjemisk felling?		X	
- biologisk rensing?		X	
- utjevningsbasseng?		X	
- pH justeres før utslipp?		X	
- slambehandling?	X		
Har virksomheten:			
- måleprogram for vannprøvetaking?		X	
- kontinuerlig vannmengdemåling?	X		
- kontinuerlig pH-måling?	X		
Har det vært mottatt naboklager de siste 3 årene?		X	

Kommentarer:

pH justeres ikke før utslipp, men bedriften betaler et årlig beløp til kommunen for pH-justering på kommunens renseanlegg. I påslippsavtalen med kommunen er det tatt inn et punkt om at bedriften må betale et tilleggsvederlag for innhold av forurensende parametre som avviker fra innholdet i kommunalt avløpsvann.